

بررسی و تحقیق ویژگی های مهم اشعار چند تن از شاعران امروز ایران برای جامعه فرهنگی تاجیکستان اهمیت خاص دارد. تمایل دوم حضور شعر و اندیشه شاعران امروز ایران در تاجیکستان به جلوریزی محبت نامه های شاعران امروز تاجیک برای شاعران معاصر همزمان خویش محسوب می شود. همزمان، هنوز در سروده های شاعران امروز تاجیک فرزانه، گلر خسار، دارا نجات، محمد علی عجمی، سروش، آذر خش، گلناز، نور لی نورزادو دیگران محبت نامه ای در ستایش شاعران امروز ایران چون فروغ فرخزاد، سهراب سپهری، شاملو، قیصر امین پور، علیرضا قزوین و دیگران به مشاهده می رسد، که همگی به پر تو مؤثر فضیلت های شخصی و اندیشه و افکار بلند پای شاعران امروز ایران در هنر، تأکید می کنند. حتی بعد از در گذشت شاعر شهیر دوره انقلاب اسلامی ایران قیصر امین پور چندین سوگ نامه در مرگ این شاعر از جانب شاعران تاجیک سروده شد، که این جامی توان از سروده های شاعران گلر خسار، فرزانه و این جانب یاد آور شد، که در مطبوعات ایران هم نشر شده اند. تمایل سوم و از همه اساسی بر داشت های فکری و هنری شاعران تاجیک از شاعران معاصر ایران محسوب می شود، که بخشی از آن در مقالات جداگانه پژوهشگران تاجیک نیز بررسی شده اند. به تعبیر دیگر، در زمینه این تمایل تأثیر پذیری و تأثیر روند تحقیق قیاسی شعر معاصر ایران و تاجیکستان به یک جریان خاص نقدی ادبی کشور ما باعث آمد. در مورد تأثیر فروغ به شعر معاصر تاجیک نیز چند پژوهش انجام یافت، که از جمله مقاله این جانب زیر عنوان «فروغ و شعر بانوان تاجیک» در چندین سامانه اینترنتی ایران و لندن به دست چاپ رسیده اند. در رابطه با شعر پروین اعتصامی و تأثیر آن بر شعر معاصر تاجیک پژوهش هایی از سوی دکتر میرزا ملا احمد، مطلوبه میرزا یونس، پروینه کبیری و دیگران انجام یافته است. نوشته هایی از دانشمند مقیم ایران تاجیک شاه منصور شاه میرزا راجع به تأثیر سهراب سپهری بر ادبیات تاجیک نیز در مطبوعات ایران و هم تاجیکستان به دست چاپ رسیده اند. جالب توجه است، که اخیراً این موضوع در سلسله پژوهش هایی نیز راه یافت، که محققان امروز ایران انجام می دهند. از جمله، تطبیق قیاسی افکار و جنبه های هنری اشعار فروغ فرخزاد و شاعر تاجیک فرزانه خجندی در رساله دکتری پژوهشگر ایرانی پروانه برار پور مورد بررسی قرار گرفت، که در سال ۲۰۱۱ در شورای آکادمی علم های تاجیکستان به دفاع رسید.

■ تأثیر روز قدس در شعر تاجیکستان متأثر از ادبیات ایران

در زمینه تأثیر ادبیات دوران انقلاب اسلامی ایران و رود موضوعات ویژه ادبیات این کشور به شعر معاصر تاجیکستان نیز احساس می شود. از جمله، موضوع روز قدس، که جایگاه خاصی در شعر امروز ایران به خاطر حمایت از حقوق قانونی مردم فلسطین کسب نموده، طی برگزاری مراسم ویژه توسط رابزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به عنوان موضوعی در ادبیات نوین تاجیکستان راه یافت. بر این اساس بود، که سال ۲۰۱۰ با اهتمام این نهاد فرهنگی جمهوری اسلامی ایران کتابی زیر عنوان «ویژه نامه روز قدس - ۲۰۱۰» منتشر گردید، که در آن سروده های شاعران تاجیک چون گلر خسار صفی، گلنظر، محمد علی عجمی، سیواوش، اهل الدین حصاری، آذر سلیمو دیگران به خاطر دفاع از حقوق مردم فلسطین جای گرفتند. در مجموع، دوام نزدیک به بیست سال آخر، که تاجیکستان در قلمرو

استقلال سیاسی خویش قدم می گذارد این جریان برای تحول افکار ادبی، استقلال فکری و تشکل روابط فرهنگی با کشورهای همزمان، من جمله جمهوری اسلامی ایران مؤثر آمد. به خصوص، رواج گسترده نشر آثار شاعران معاصر ایران، به ویژه شعر دوران انقلاب اسلامی برای وجود تمایل های تازه ای در شعر امروز تاجیکستان و بر داشت های افزون فکری و سبکی باعث آمد، که محصول آن در چندین پژوهش و تحقیق هم دانشوران تاجیکستان و هم ایران تجسم شایسته ای پیدا نموده اند.

■ معرفی داستان های ایرانی به پای شعر نمی رسد

ادبیات داستانی ایران و پژوهش ویژگی های هنری و سبکی و موضوعی آن در تاجیکستان. هر چند معرفی نمونه های ادبیات داستانی معاصر ایران در پای شعر آن در تاجیکستان قرار ندارد، در درازای فزون بر بیست سال اخیر تمایلات آن در ادبیات داستانی نیز به مشاهده می رسد. با نمونه های نثر معاصر تاجیکستان اهالی این کشور هنوز در زمان شوروی توسط نشر یک مجموعه ای به عنوان «حکایت های نویسندگان معاصر ایران» آشنایی پیدا نمودند. این کتاب سال های ۱۹۸۸ و ۱۹۸۹ با اهتمام دوتن از دانشوران تاجیک میرزا ملا احمد و دل افروز اکرامی در دوجلد به دست چاپ رسیده، که واقعا در جامعه فرهنگی تاجیکستان استقبال صمیمانه پیدا نمود.

اما نخستین نمونه نثر معاصر ایران در مرحله تحول ادبیات امروز آن رمان استاد سعید نفیسی «نیمه راه بهشت» می باشد، که در سال ۱۹۹۱ به دست چاپ رسیده است. اما از همان ایام با کوشش روزنامه نگار تاجیک منور سفر توسط روزنامه «پیام دوشنبه» نشر رمان معروف داستان نویسنده معاصر ایران زین العابدین، هنما «پیامبر» با خط سیرلیک بر گردان شروع گردید و بر اثر مشکلات مالی روزنامه ها در آغاز مرحله صاحب استقلال تاجیکستان شاید کاملاً به انجام نرسید. اما در سال ۲۰۱۱ توسط پشتیبانی مالی رابزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان این اثر به صورت کتاب برای خوانندگان تاجیک درآمد. نقش مجله ملی «صدای شرق» در انتشار نمونه های نثر معاصر ایران قابل تحسین و تأکید است، زیرا اگر چه نمونه های شعر امروز ایران بیشتر به صورت کتب جداگانه درآمده اند، اما اغلب نمونه های آثار منشور دوره نوین کشور همزمان از راه تهیه در صحیفه های این مجله بیشتر به خوانندگان تاجیک معرفی گردیده اند. از جمله، هنوز در چند شماره سال ۱۹۹۱ مجله، نخستین سال استقلال ملی تاجیکستان داستان هایی از داستان نویسان معاصر ایرانی کورش بابایی «امشب اشکی می ریزد»، صادق هدایت «بوف کور» و چند تن از دیگران به چاپ رسیدند. همزمان، همان سال کتاب مجموعی زیر عنوان «مرواریدهای بی صدف» با کوشش داستان نویسنده تاجیک میرزا باقی به دست چاپ رسید، که نمونه های نثر داستان نویسان معاصر ایرانی چون جلال آل احمد و دیگران را فرامی گرفت. نقش این کتاب در معرفی نثر امروز ایران برای اهالی فرهنگی تاجیکستان خیلی بزرگ ارزیابی می شود. در معرفی ادبیات داستانی معاصر ایران برای اهالی تاجیکستان چند تن از صاحب نظران پژوهشگران تاجیک خدمات شایسته ای به سامان رسانیدند. قبل از همه اینها از خدمت های شایان عالم تاجیک عالم جان خواجه مرادف می توان یاد آور شد، که در برابر معرفی و نشر آثار داستان نویسان ایرانی چون جلال آل احمد پژوهش های برجسته ای در جاده شناخت اندیشه و افکار و هنر نویسندگی این ادیبان معاصر ایران انجام داده

- در زمینه تأثیر ادبیات دوران انقلاب اسلامی ایران ورود موضوعات ویژه ادبیات این کشور به شعر معاصر تاجیکستان نیز احساس می شود. از جمله، موضوع روز قدس، که جایگاه خاصی در شعر امروز ایران به خاطر حمایت از حقوق قانونی مردم فلسطین کسب نموده، در طی برگزاری مراسم ویژه توسط فعالیت های رابزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به عنوان موضوعی در ادبیات نوین تاجیکستان راه یافت